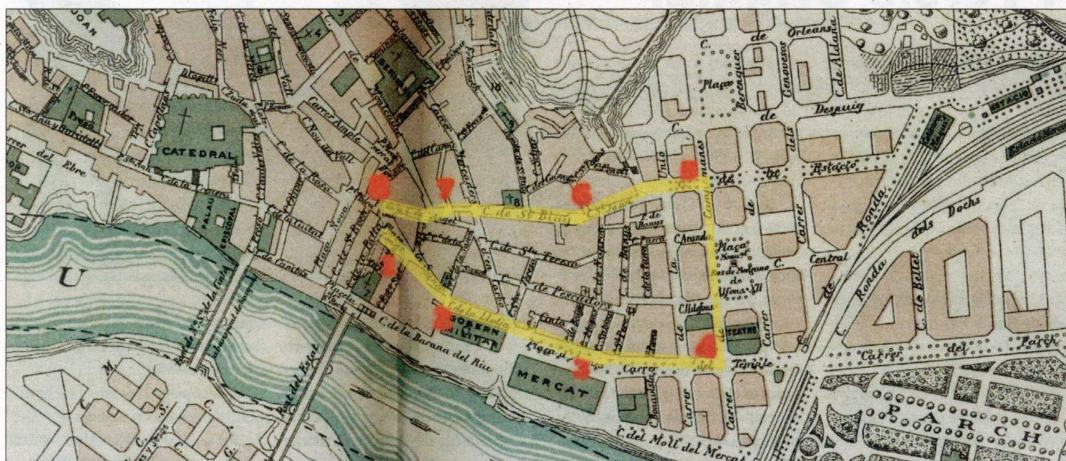

El Cosso Iris, una festa de més d'un segle d'història a Tortosa

Mapa elaborat a partir de les informacions publicades a 'Los Debates' el 30 d'agost de 1906 i plasmat en un mapa de l'arquitecte Joan Abril l'any 1908.

Tortosa David Benito

Sense cap mena de dubte, totes i tots sabem què és el Cosso Iris i que és un dels imprescindibles de les nostres festes majors. Però, ha existit sempre esta festa? O, millor dit, l'hem celebrada sempre a Tortosa?

En primer lloc, cal que descobrim què significa la paraula cosso. En castellà, segons la RAE, coso té di-

versos significats, entre els quals hi ha el de carrer principal d'algunes poblacions i el de curs o carrera. D'altra banda, entenem *iris* com l'arc de Sant Martí. Per tant, és lògic relacionar el nom Cosso Iris amb una desfilada colorista que recorre els carrers principals de la ciutat.

Una de les primeres referències que trobem en la premsa tortosina és del *Diario de Tortosa* del 28 d'a-

gost de 1906. En portada, hi ha un article que explica que la comissió de festes va decidir incorporar actes que no s'havien celebrat mai a la ciutat, com era el cas del Cosso Iris. Una primera edició no exempta de polèmica, ja que altres publicacions, com *Los Debates*, en l'edició de la mateixa data que l'anterior, explica que l'organització feia canvis constants en el recorregut de l'esdeveniment. I

el primer recorregut que s'hauria fet (i que podeu seguir al mapa que es veu) seria aproximadament el següent: comença el recorregut per l'anomenada plaça de la Constitució (1), seguint per la Llotja (2), passant per davant el Mercat (3), pujant pel carrer Campomanes (4), seguint el carrer de l'Estació (5), entrant a Sant Blai (6), passant per l'Àngel (7) i acabant a la plaça de la Font (8).

Finalment, el primer Cosso Iris de Tortosa es va celebrar el 6 de setembre de 1906. *Los Debates*, el dia següent, van valorar l'acte com una gran festa que va omplir d'entusiasme els carrers de la ciutat, tot i que apuntaven algunes millores. El diari també feia alguns comentaris cap a les dones que hi participaven, d'una forma que avui no toleraríem i que era totalment masculista.

Així, el Cosso Iris se va consolidar com un acte que any rere any se va anar repetint. A més, s'incentivava la participació amb grans premis a la millor carrossa, com se veu en el programa publicat per l'*Heraldo de Tortosa* el 2 de setembre de 1924. Aquell mateix any, Manuel Camós va guanyar el primer premi a millor "cotxe" adornat per la festa. El jurat va donar el segon premi a la vídua del senyor Franquet (de qui no publiquen el seu nom, només qui era el seu marit), i el tercer premi al senyor Bau.

Al llarg dels anys, tots els diaris relataren que esta festa era pura energia, de llum i de colors, de bon ambient i de molta alegria. De fet, i fent un salt temporal molt gran fins al 1978, així es veu en un reportatge fotogràfic publicat a *La Voz del Bajo Ebro* fet per Fernando Andreu el dia del Cosso Iris.

Avui, més de cent anys després de la seua primera edició, el Cosso Iris continua sent una de les cites més esperades de les Festes de la Cinta i un dels actes més emblemàtics del calendari festiu tortosí. El que va començar com una proposta innovadora l'any 1906 s'ha anat transformant amb el pas del temps en una autèntica celebració popular que aplega persones de totes les edats i de diversos barris de la ciutat. Esta desfilada plena de carrosses, disfresses, música i color ha sabut mantindre l'essència original d'alegria i espectacle, alhora que s'ha adaptat a les noves sensibilitats socials.

Més enllà de l'entreteniment, el Cosso Iris és també un reflex de la identitat col·lectiva de Tortosa. És un espai on se barregen tradició i creativitat, passat i present, i on se pot veure l'esforç i la il·lusió de moltes persones que treballen durant mesos per a fer-lo possible. Esta festa no només ompli els carrers de llum i de vida, sinó que també reforça els vincles comunitaris i el sentiment de pertinença a la ciutat. Per tot això, el Cosso Iris no és només una desfilada, sinó una mostra viva de la cultura popular tortosina que, any rere any, segueix emocionant i fent història.

Foto de l'any 1978, quan el Cosso Iris passava per davant del mercat.

El Cosso Iris, actualment, és una de les activitats més participatives.